

Ons kenmerk
OO&S/SM-TR/2024-1587

Onderwerp
Aanvraag inschaling topprofiel

Datum
7 februari 2024

Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
Postbus 85498
2508 CD Den Haag

Geachte leden van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs,

Sinds 1 juli 2021 is de Nederlandse Gebarentaal (NGT) door de overheid erkend als officiële taal. Dit betekent voor ons, als enige hbo-instelling met opleidingen voor NGT, dat het belang van kwalitatief zeer hoogwaardige afgestudeerden nog verder is toegenomen. Het huidige bekostigingsprofiel waarin onze opleidingen indertijd zijn ingeschaald blijkt al jaren niet toereikend voor het intensieve onderwijs dat wij bieden in dit unieke domein, maar deze situatie is nu nog nijpender geworden. Met deze brief willen wij u dan ook graag verzoeken onze opleidingen Bachelor Leraar Nederlandse Gebarentaal (NGT)/Tolk NGT (240 EC, crohocode 31304) en onze Associate degree Schrijftolk (120 EC, crohocode 80030), vallend onder het Instituut voor Gebarentaal en Dovenstudies (IGT&D) van Hogeschool Utrecht, in te delen onder het bekostigingsprofiel Top (momenteel: Hoog). Het specifieke en unieke karakter van deze maatschappelijk zeer relevante opleidingen maakt dat de kosten voor zowel personeel als voor de benodigde faciliteiten *structureel* op een dermate hoog niveau liggen dat indeling in het topprofiel gerechtvaardigd is. Hieronder lichten wij dit graag verder toe.

Korte schets van de opleidingen

Onze bacheloropleiding kent twee afstudeerrichtingen: Leraar Nederlandse Gebarentaal en Tolk Nederlandse Gebarentaal. De Nederlandse Gebarentaal (NGT) is de taal die gebruikt wordt door leden van de Nederlandse dovensamenleving.

Een leraar Nederlandse Gebarentaal onderwijst de taal, een tolk Nederlandse Gebarentaal-Nederlands tolkt van Nederlandse Gebarentaal naar Nederlands en andersom. Beide beroepen vereisen andere competenties, maar hebben met elkaar gemeen dat de professional Nederlandse Gebarentaal op hoog niveau moet beheersen, zich in de Nederlandse dovensamenleving begeeft en zich kan verhouden tot de leden van deze gemeenschap, cultuursensitief is en over communicatieve vaardigheden beschikt. In de opleiding wordt daarom aandacht besteed aan taalvaardigheden (Nederlandse Gebarentaal en Nederlands), beroepsvaardigheden en beroepsidentiteit.

In de Associate degree Schrijftolk (120 EC) leert de student gesproken Nederlands en relevante omgevingsgeluiden leesbaar te maken voor doven en slechthorenden door gebruik te maken van een Velotype toetsenbord, rekening houdend met de behoeften van de klant(en).

Maatschappelijk belang van de opleidingen

Hogeschool Utrecht is de enige hogeschool in Nederland die onderwijs aanbiedt in het domein van doven en slechthorenden. Hiermee vervullen we een essentiële functie voor de doven- en slechthorendengemeenschap, door professionals op te leiden die hen helpen actief mee te kunnen doen

Datum
7 februari 2024

aan de horende samenleving. In 2022 waren er in Nederland 528 tolken NGT, 105 schrijftolken en 49 combitolken (tolken die zowel tolk NGT als schrijftolk zijn) geregistreerd bij de Stichting Register Tolken Gebarentaal en Schrijftolken (RTGS). Ook onze afgestudeerde leraren Nederlandse Gebarentaal zijn zeer gewild en vinden snel een passende baan.

Het speciale karakter van de opleidingen

Het unieke karakter van onze opleidingen heeft grote impact op de benodigde inzet van mensen en middelen. Het gaat daarbij op hoofdlijnen om de volgende aspecten:

- 1) Het opleiden van leraren NGT, tolken en schrijftolken vraagt veel van studenten en opleiders. De opleidingen zijn intensief, omdat het merendeel van de studenten binnen de nominale studieduur van vier jaar zowel de gebarentaal als het beroep moet leren, en zich moet leren verhouden tot een taalgemeenschap die een linguïstische minderheid in Nederland vormt. Een klein deel van de studenten is doof of slechthorend. Voor een deel van hen is Nederlands niet hun eerste taal, waardoor ook zij een hbo-studie als intensief ervaren. Dit betekent dat we moeten werken met **kleine groepen**, met navenante impact op onze docent-studentratio.
- 2) Omdat NGT een manueel-visuele taal is, moeten we in ons onderwijs – zowel in de lessen als in de toetsing – veel werken met **video-opnames**. Zowel het opnemen, bewerken als het bekijken hiervan (door studenten en docenten) is zeer tijdsintensief en is daardoor niet te vergelijken met een reguliere onderwijssetting waarin veel meer gebruik gemaakt kan worden van schriftelijke middelen.
- 3) Het manueel-visuele karakter van de opleiding heeft ook grote invloed op de beschikbaarheid van **lesmateriaal**. Omdat NGT een minderheidstaal is die nog niet lang en niet vaak gebruikt wordt in het (hoger) onderwijs, is er – anders dan bij andere vakgebieden – geen grote database met materialen waaruit geput kan worden. Onze opleiders moeten dus vrijwel al het materiaal zelf ontwikkelen. Met name voor niet-herbruikbare NGT-teksten (denk aan toetsen) vraagt dit om een voortdurend proces van ontwikkelen, opnemen en monteren. In tegenstelling tot geschreven teksten, is het niet mogelijk om in een gebaarde tekst wat gebaren te schrappen of toe te voegen en daarmee teksten te actualiseren, te versimpelen of moeilijker te maken.
- 4) Samenhangend hiermee, daar waar andere opleidingen efficiency kunnen bereiken door bepaalde onderdelen van het curriculum gemeenschappelijk te ontwikkelen en aan te bieden en zo schaalvoordelen maximaliseren, is dat bij ons instituut vanwege de uniciteit van NGT niet mogelijk. Ook dit betekent dat de **ontwikkel- en uitvoeringskosten** in ons instituut bovengemiddeld zijn.
- 5) Ook onze interne werkprocessen (overleggen, teamdagen, vergaderingen van gremia als de examencommissie etc.) zijn tijdsintensief, vanwege het feit dat er vaak **tolken** ingezet moeten. Veel van onze docenten zijn zelf doof, terwijl niet al onze medewerkers en studenten (al voldoende) vaardig zijn in NGT. Niet alleen vraagt organisatie van tolkinzet veel tijd (mede door het tolktekort, reden dat hier nu totaal 0,8 FTE op wordt ingezet), een overleg dat getolkt wordt kent bovendien een andere dynamiek dan een overleg waar iedereen dezelfde taal gebruikt en verloopt trager dan een regulier overleg. Hierdoor is de benodigde overlegtijd in ons instituut aanzienlijk langer dan in andere instituten van onze hogeschool.

Kwantitatieve onderbouwing

In deze paragraaf laten we in kwantitatieve zin zien hoe het unieke karakter van onze opleidingen doorwerkt in onze inzet van mensen en middelen. We beginnen met een beeld van onze

Datum
7 februari 2024

studentenaantallen: in onderstaande tabel zijn de studentaantallen van de opleidingen opgenomen:
bovenaan de nieuwe instroom en de onderste tabel betreft het totaal aantal inschrijvingen per 1 oktober.

Nieuwe instroom								
Croho	Opleiding	Vorm	2018	2019	2020	2021	2022	2023
34104	Bacheloropleiding tot leraar NGT tweede graad	Deeltijd	9	3	9	11	6	5
	Bachelor tweede graad lerarenopleiding NGT/Tolk	Deeltijd	14	8	26	21	23	17
34104	Bacheloropleiding tot leraar NGT tweede graad	Voltijd	16	14	17	16	13	7
	Bachelor tweede graad lerarenopleiding NGT/Tolk	Voltijd	39	32	46	27	20	38
80030	Ad Schrijftolk	Voltijd	22	10	15	15	10	10
			100	67	113	90	72	77

Totale inschrijvingen								
Croho	Opleiding		2018	2019	2020	2021	2022	2023
34104	Bacheloropleiding tot leraar NGT tweede graad	Deeltijd	14	12	19	28	26	27
	Bachelor tweede graad lerarenopleiding NGT/Tolk	Deeltijd	41	40	53	61	67	78
34104	Bacheloropleiding tot leraar NGT tweede graad	Voltijd	75	68	69	66	58	50
	Bachelor tweede graad lerarenopleiding NGT/Tolk	Voltijd	154	140	148	145	126	127
80030	Ad Schrijftolk	Voltijd	63	50	52	53	45	41
			347	310	341	353	322	323

Docent-studentratio

Op dit moment hebben de bacheloropleiding Leraar/Tolk NGT en de opleiding Ad Schrijftolk een zogenaamd Hoog (P) profiel. De Hogeschool Utrecht hanteert de volgende ratio's conform het interne allocatiemodel. Dit betekent dat in de basis 1 FTE beschikbaar is voor ongeveer 20 studenten. Dit is in de praktijk vanwege de eerder genoemde aspecten niet voldoende. Een inzet van 1 FTE per ca 15 studenten zou veel beter tegemoet komen aan onze praktijk. Momenteel lossen we het tekort zo veel als mogelijk met kunst- en vliegwerk op, onder andere door ad hoc-inzet van centrale middelen en te werken met te grote groepen, maar we lopen daarbij tegen grenzen aan en zien dat de kwaliteit van ons onderwijs hieronder dreigt te lijden. Ook de impact op werkdruk en ziekteverzuim is groot.

2023:	Vorm+Profiel	nominaal
	VTG	23,37
	VTP	19,78
	VTT	14,38

Overige benodigde extra middelen

Zoals hierboven aangegeven vergt onze situatie extra financiering wat betreft inzet van extra docenten en specifieke middelen (tolken, video-voorzieningen, content). Hoog over is het beeld hiervan op jaarbasis als volgt:

- Kosten studiomedewerkers voor video-opnamen: 135 K
- Indicatie additionele kosten toetsing en ontwikkeling lesmateriaal, inzet tolken: 150 K

Datum
7 februari 2024

- Tekort additionele inzet docenten: 320 K

Het tekort bedraagt ca 600 K per jaar, ofwel 6 FTE. Dat lossen we nu op met ad hoc maatregelen/voorzieningen (bezuinigen op managementkosten, inzetten van baten van onze minor Nederlandse Gebarentaal, die openstaat voor studenten van andere instellingen, draaien met grotere groepen studenten, tijdelijk extra HU middelen, etc.).

Dit tekort is echter *structureel* van aard en vloeit voort uit de unieke aard van onze opleidingen. Bij het wijzigen van het profiel van de opleidingen zou dit tekort nagenoeg gedekt kunnen worden uit een hogere basisallocatie:

Basis 2023 interne allocatie	FTE
Huidig hoog profiel	14,7
Indien top profiel	20,2
Vershil in FTE	5,5

Concluderend

De opleidingen van IGTD vervullen een unieke en onmisbare functie voor de Nederlandse doven- en slechthorendengemeenschap. Het hiervoor noodzakelijke onderwijs is echter dusdanig intensief van aard dat structureel extra docenten en voorzieningen noodzakelijk zijn. Zoals we in deze brief hebben uiteengezet is dit tekort tot nu toe steeds met incidentele "lapmiddelen" opgevangen. Om te komen tot een structureel financieel gezonde situatie is hogere inschaling gerechtvaardigd en broodnodig om het onderwijs te bieden dat zo noodzakelijk is voor de emancipatie en participatie van de dovengemeenschap. We hopen dan ook dat u positief zult reageren op dit verzoek en zien uw reactie met belangstelling tegemoet. Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan verzoek ik u contact op te nemen met

